

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พุ่กันแห่งราชาธิราช

เรื่อง สื่อสารความคิด ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ

ครูผู้สอน ครูวิชุดา กลิ่นจกกล

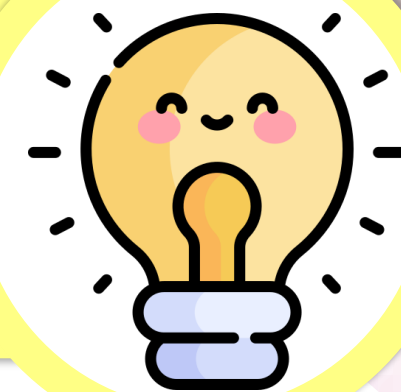

เรื่อง สื่อสารความคิด ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายการใช้ภาษาประกอบการเขียนได้
๒. เลือกใช้ถ้อยคำและโครงสร้างภาษาให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการเขียนในสถานการณ์จำลองได้
๓. เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาให้เหมาะสมในการเขียนเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

คำถามชวนคิด

นักเรียนเคยอ่านข้อความที่ทำให้ “**ยื้มตาม**”
หรือ “**น้ำตาคลอ**” หรือไม่ นักเรียนคิดว่าเพราะ
อะไรข้อความนั้นถึงส่งผลต่อความรู้สึกของเรา

กิจกรรม

“ฝากข้อความไว้
ในความทรงจำ”

สถานการณ์จำลอง

ให้นักเรียนจินตนาการว่า ในวันเรียนวันสุดท้ายของภาคเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรม “เขียนความรู้สึกรั้งสุดท้าย ก่อนปิดเทอม” ให้ทุกคนเขียนข้อความสั้น ๆ ลงในโพสต์บน “ไทม์ไลน์สมุดรุ่นออนไลน์” ที่เพื่อน ๆ จะได้อ่านก่อนแยกย้ายกลับบ้านช่วงปิดเทอมใหญ่ ครูให้นักเรียนเลือก “ใครสักคน” ที่อยากเขียนถึง ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนที่เคยทะเลาะกันแล้วกลับมาดีกัน คุณครูที่เคยให้กำลังใจในวันที่เหนื่อย หรือแม้แต่ตัวเองในตอนที่เปิดเทอมวันแรก

ศึกษาใบความรู้

เรื่อง สื่อสารความคิด
ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ

ใบความรู้

เรื่อง สื่อสารความคิด ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ

ใบความรู้เรื่อง สื่อสารความคิด ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พุกันแห่งราชาธิราช

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สื่อสารความคิด ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การเขียน คือ การแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการ และความต้องการของผู้เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านได้เข้าใจตรงตามที่ต้องการ ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างของทั้งผู้เขียนและผู้อ่าน การใช้ภาษาประกอบการเขียน ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ต้องรู้จักใช้คำให้ถูกต้องและมีน้ำหนัก โดยยึดลักษณะของภาษาไทยเป็นพื้นฐานเพื่อให้การเขียนบรรลุจุดมุ่งหมาย ดังนี้

๑) การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย ได้แก่

๑.๑) ถูกต้องตามความหมายที่แท้จริงของคำ เช่น

- ตำรวจจับกุมกลุ่มวัยรุ่นที่**หมกมุ่น**กันอยู่ในห้องเช่า

- หมกมุ่น หมายถึง การเอาใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ควรใช้ **มัวสุม** เพราะการถูกจับแสดง

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

๑.๒) ถูกต้องตามความนิยม คำที่มีความหมายเดียวกัน บางครั้งอาจใช้แทนกันได้ แต่บางครั้งอาจใช้แทนกันไม่ได้ ขึ้นอยู่กับความนิยม เช่น

- แถวน้ำอากาศชื้นทำให้มี**ยุ้งซุม** (ดาซิ่น มีมาก)

- หลังบ้านของฉันมีมะม่วง**ตัก**เต็มต้น (มาก มากกว่าปกติ)

- กรมอุตุนิยมวิทยาแจ้งว่าปีนี้มีฝนตก**ซุก** (มีต้น มีมากมาย)

- แถวนี้มี**โจรสลัดซุกซุม** (มีต้นดาซิ่น มีมากมาย)

จะเห็นได้ว่าคำทั้ง ๔ คำ มีความหมายเดียวกัน แต่จะนำมาใช้ประกอบประโยคในบริบทที่ต่างกัน โดยนิยมประกอบประโยคว่า “มะม่วงตัก” มากกว่าที่จะประกอบว่า “มะม่วงซุก” หรือนิยมประกอบประโยคว่า “ยุ้งซุม” มากกว่าประกอบว่า “ยุ้งซุกซุม”

๒) การใช้คำให้ถูกต้องตามระเบียบภาษา ได้แก่

๒.๑) การสะกดคำ เครื่องหมายทัณฑฆาต (') และรูปวรรณยุกต์

- การสะกดคำ ภาษาไทยมีคำที่สะกดต่างกัน แต่อ่านออกเสียงเหมือนกัน หากผู้ใช้สะกดไม่ถูกต้อง ความหมายของคำจะเปลี่ยนแปลงไปไม่สอดคล้องกับเจตนา เช่น

เข้าไม่สนใจเรื่องเกี่ยวกับการบ้าน**การ**เมือง

เขาไม่ได้**คาค**การณ้ล่วงหน้ามาก่อน

- เครื่องหมายทัณฑฆาต (') มักมีการเขียนผิดตามความเคยชิน

เช่น **กอปร** (ประกอบ) มักเขียนผิดเป็น กอ์ปร

ซัซวาล มักเขียนผิดเป็น ซัซวาลย์

- รูปวรรณยุกต์ ถ้าวางผิดรูปหรือผิดตำแหน่ง ความหมายของคำจะผิดไปหรือทำให้เสียงผิด

เช่น **นะคะ** มักเขียนผิดเป็น นะคะะ

ข้าวร้อน ถ้าเขียนผิดเป็น ข้าวร้อน ความหมายจะแตกต่างกัน

๒.๒) การใช้ลักษณนาม เพราะลักษณนามจะบ่งบอกลักษณะของนามข้างหน้า และต้องวางให้ถูกต้องซึ่งปกติลักษณนามจะวางไว้หลังจำนวนนับ เช่น

ตำรวจล้อมจับ ๓ โจร

ตำรวจล้อมจับโจร ๓ **คน**

ใบความรู้

เรื่อง สื่อสารความคิด ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ

๒.๓) การใช้อาการนาม คือ คำว่า *การ ความ* ให้ถูกต้องและใช้ในที่จำเป็น เช่น

เขาให้ความต้อนรับเธออย่างเต็มที่

เข้าต้อนรับเธออย่างเต็มที่

หญิงชราถึงแก่การตาย

หญิงชราถึงแก่ความตาย

๒.๔) การใช้คำบุพบท ควรใช้ให้ถูกต้องตามความหมาย เช่น

นักเรียนแสดงความเคารพแก่คุณครู

นักเรียนแสดงความเคารพต่อคุณครู

๓) ใช้คำให้ถูกต้องตามชนิดและหน้าที่ของคำ และเหมาะสมกับฐานะของบุคคล เช่น

วันนี้เขาใส่เสื้อสีแดง

วันนี้เขาสวมเสื้อสีแดง

๔) ไม่ใช้คำฟุ่มเฟือย เช่น

ตำรวจยิงคนร้ายตายหมด ไม่มีใครรอด

ตำรวจยิงคนร้ายตายทั้งหมด

๕) ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ เช่น

หนังสือเล่มนี้ถูกแต่งโดยกวีชาวไทยเมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว

กวีชาวไทยแต่งหนังสือเล่มนี้เมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว

การเขียนเป็นการสื่อสารที่สำคัญ ผู้เขียนจำเป็นต้องเรียนรู้หลักเกณฑ์ วิธีการเขียน ตลอดจนหลักการ
ใช้ภาษา เพื่อเลือกสรรถ้อยคำภาษามาใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสละสลวย นอกจากนี้ผู้เขียนต้องฝึกฝน
การเขียนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการเขียนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะการฝึกฝน โดยเริ่มต้น
จากการตั้งจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าผู้เขียนต้องการนำเสนอเรื่องใด กำหนดกลุ่มเป้าหมายและเลือกประเภทของ
งานเขียนให้เหมาะสม นำเสนอด้วยการใช้ถ้อยคำและสำนวนภาษาอย่างประณีต เพื่อให้การสื่อสารเกิด
ประสิทธิภาพ

การเขียน

การเขียน คือ การแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกร
จินตนาการ และความต้องการของผู้เขียนเป็นลายลักษณ์
อักษร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถอ่านได้เข้าใจตรงตามที่
ผู้เขียนต้องการ ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง
ของทั้งผู้เขียนและผู้อ่าน

การเขียน

การใช้ภาษาประกอบการเขียน ทั้งร้อยแก้วและ
ร้อยกรอง ต้องรู้จักใช้คำให้ถูกต้องและมีน้ำหนัก โดย
ยึดลักษณะของภาษาไทยเป็นพื้นฐานเพื่อให้การ
เขียนบรรลุจุดมุ่งหมาย ดังนี้

๑. การเลือกใช้คำให้ถูกต้อง ตามความหมาย

- ๑.๑) ถูกต้องตามความหมายที่แท้จริงของคำ เช่น
- ตำรวจจับกุมกลุ่มวัยรุ่นที่**หมกมุ่น**กันอยู่ในห้องเช่า

หมกมุ่น หมายถึง การเอาใจจดจ่ออยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
ควรใช้ **มั่วสุม** เพราะการถูกจับแสดงพฤติกรรมที่
ไม่เหมาะสม

๑. การเลือกใช้คำให้ถูกต้อง ตามความหมาย

๑.๒) ถูกต้องตามความนิยม คำที่มีความหมายเดียวกัน
บางครั้งอาจใช้แทนกันได้ แต่บางครั้งอาจใช้แทนกัน
ไม่ได้ ขึ้นอยู่กับความนิยม เช่น

๑. การเลือกใช้คำให้ถูกต้อง ตามความหมาย

- แถวนี่อากาศชื้นทำให้มียุ่งชุม (ดาษตีน มีมาก)
- หลังบ้านของฉันมีมะม่วงดกเต็มต้น (มาก มากกว่าปกติ)
- กรมอุตุนิยมวิทยาแจ้งว่าปีนี้มีฝนตกชุก (มีตีน มีมากมาย)
- แถวนี่มีโจรชุก (มีตีนดาษ มีมากมาย)

๑. การเลือกใช้คำให้ถูกต้อง ตามความหมาย

จะเห็นได้ว่าคำทั้ง ๔ คำ มีความหมายเดียวกัน แต่จะนำมาใช้ประกอบประโยคในบริบทที่ **ต่างกัน** โดยนิยมประกอบประโยคว่า “มะม่วงดก” มากกว่าที่จะประกอบว่า “มะม่วงชุก” หรือนิยมประกอบประโยคว่า “ยุ่งชุม” มากกว่าประกอบว่า “ยุ่งชุกชุม”

๒. การใช้คำให้ถูก ตามระเบียบภาษา

๒.๑) การสะกดคำ เครื่องหมายทัณฑฆาต (์) และรูปวรรณยุกต์

- การสะกดคำ ภาษาไทยมีคำที่สะกดต่างกัน แต่อ่านออกเสียงเหมือนกัน หากผู้ใช้สะกดไม่ถูกต้อง ความหมายของคำจะเปลี่ยนแปลงไปไม่สอดคล้องกับเจตนา เช่น

เขาไม่สนใจเรื่องเกี่ยวกับการบ้านการเมือง

เขาไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้ามาก่อน

๒. การใช้คำให้ถูกตามระเบียบภาษา

๒.๑) การสะกดคำ เครื่องหมายทัณฑฆาต (̣) และรูปวรรณยุกต์

- เครื่องหมายทัณฑฆาต (̣) มักมีการเขียนผิดตามความเคยชิน เช่น

กอปร (ประกอบ) มักเขียนผิดเป็น กอ์ปร

ชัชวาล มักเขียนผิดเป็น ชัชวาลย์

๒. การใช้คำให้ถูกตามระเบียบภาษา

๒.๑) การสะกดคำ เครื่องหมายทัณฑฆาต (̣) และรูปวรรณยุกต์

- รูปวรรณยุกต์ ถ้าวางผิดรูปหรือผิดตำแหน่ง ความหมายของคำจะผิดไปหรือทำให้เสียงผิด เช่น

นะคะ มักเขียนผิดเป็น นะค๊ะ

ข้าวร้อน ถ้าเขียนผิดเป็น ข้าวร่อน ความหมายจะแตกต่างกัน

๒. การใช้คำให้ถูก ตามระเบียบภาษา

๒.๒) การใช้ลักษณนาม เพราะลักษณนามจะบ่งบอกลักษณะของ
นามข้างหน้า และต้องวางให้ถูกที่ ซึ่งปกติ ลักษณนามจะวางไว้
หลังจำนวนนับ เช่น

ตำรวจล้อมจับ ๓ โจร

ตำรวจล้อมจับโจร ๓ คน

๒. การใช้คำให้ถูก ตามระเบียบภาษา

๒.๓) การใช้อาการนาม คือ คำว่า การ ความ ให้ถูกต้องและใช้ใน
ที่จำเป็น เช่น

เขาให้ความต้อนรับเธออย่างเต็มที่

เขาต้อนรับเธออย่างเต็มที่

หญิงชราถึงแก่การตาย

หญิงชราถึงแก่ความตาย

๒. การใช้คำให้ถูก ตามระเบียบภาษา

๒.๔) การใช้คำบุพบท ควรใช้ให้ถูกต้องตามความหมาย เช่น

นักเรียนแสดงความเคารพแก่คุณครู

นักเรียนแสดงความเคารพต่อคุณครู

๓. ใช้คำให้ถูกต้องตามชนิดและหน้าที่
ของคำ และเหมาะสมกับฐานะของบุคคล

ใช้คำให้ถูกต้องตามชนิดและหน้าที่ของคำ และเหมาะสมกับ
ฐานะของบุคคล เช่น

วันนี้เขาใส่เสื้อสีแดง

วันนี้เขาสวมเสื้อสีแดง

๔. ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย

ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย เช่น

ตำรวจยิงคนร้ายตายหมด ไม่มีใครรอด

ตำรวจยิงคนร้ายตายทั้งหมด

๕. ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ

ไม่ใช้สำนวนภาษาต่างประเทศ เช่น

หนังสือเล่มนี้ถูกแต่งโดยกวีชาวไทยเมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว

กวีชาวไทยแต่งหนังสือเล่มนี้เมื่อ ๓๐ ปีที่แล้ว

สรุปความรู้การเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสารที่สำคัญ ผู้เขียนจำเป็นต้องเรียนรู้หลักเกณฑ์ วิธีการเขียน ตลอดจนหลักการใช้ภาษา เพื่อเลือกสรรถ้อยคำภาษามาใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และ สละสลวย นอกจากนี้ผู้เขียนต้องฝึกฝนการเขียนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการเขียนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะการฝึกฝน

สรุปความรู้การเขียน

โดยเริ่มต้นจากการตั้งจุดประสงค์ที่ชัดเจนว่าผู้เขียนต้องการนำเสนอเรื่องใด กำหนดกลุ่มเป้าหมายและเลือกประเภทของงานเขียนให้เหมาะสม นำเสนอด้วยการใช้ถ้อยคำและสำนวนภาษาอย่างประณีต เพื่อให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ

ลงมือทำ จดจำได้

กิจกรรมรายบุคคล

นักเรียนทำใบงานเรื่อง เปิดโลกจินตนาการผ่านปลายปากกา โดยให้นักเรียนเลือกภาพที่ตนเองประทับใจคนละ ๑ ภาพ จากนั้นให้พิจารณาภาพที่เลือกอย่างละเอียด แล้วเขียนบรรยายสิ่งที่เห็นตามจินตนาการของตนเอง โดยเนื้อหาที่เขียนควรมีลำดับเรื่องราวที่ชัดเจน แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ในการเชื่อมโยงภาพกับเรื่องราวที่ถ่ายทอด

ใบงาน

เรื่อง เปิดโลกจินตนาการ ผ่านปลายปากกา

ใบงานเรื่อง เปิดโลกจินตนาการผ่านปลายปากกา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พுகันแห่งราชาธิราช
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง สื่อสารความคิด ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง : ให้นักเรียนพิจารณาภาพที่นักเรียนประทับใจ แล้วเขียนบรรยายสิ่งที่เห็นตามจินตนาการของตนเอง
โดยเนื้อหาที่เขียนควรมีลำดับเรื่องราวที่ชัดเจน แสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ในการเชื่อมโยงภาพกับเรื่องราวที่
ถ่ายทอด

ติดรูปภาพ

ชื่อเรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ - สกุล.....ชั้น ม.๑/..... เลขที่.....

คำถามชวนคิด

ทำไมการเลือกใช้ถ้อยคำ
จึงส่งผลต่อความเข้าใจของผู้อ่าน

เฉลย

เฉลย การเลือกใช้ถ้อยคำส่งผลกระทบต่อความเข้าใจของผู้อ่านอย่างมาก เพราะถ้อยคำที่ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการถ่ายทอดความหมาย ความรู้สึก และเจตนาของผู้เขียนไปยังผู้อ่าน หากผู้เขียนเลือกใช้ถ้อยคำที่ชัดเจน เหมาะสมกับบริบทและกลุ่มผู้อ่าน ก็จะช่วยให้อ่านเข้าใจเนื้อหาได้ตรงตามความต้องการของผู้เขียน ในทางตรงกันข้าม หากเลือกใช้ถ้อยคำคลุมเครือ ซ้ำซ้อน หรือไม่สอดคล้องกับระดับภาษาของผู้อ่าน อาจทำให้เกิดความสับสน ตีความผิด และไม่สามารถเข้าถึงสาระสำคัญของเรื่องได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น การเลือกถ้อยคำจึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาษาที่มีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารผ่านงานเขียน

คำไหน ใช้ถูก

เครื่องสำอางค์

เครื่องสำอาง

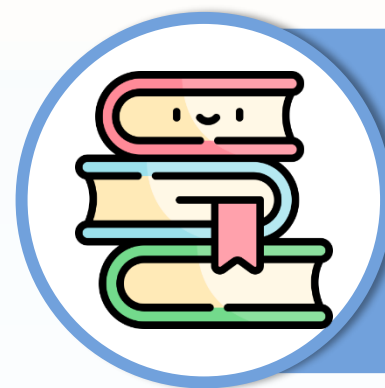

เครื่องสำอาง

(๑) น. สิ่งเสริมแต่งหรือบำรุงใบหน้า
ผิวพรรณ ผสม ฯลฯ ให้ดูงาม เช่น แป้ง
ลิปสติก ดินสอเขียนคิ้ว, ราชาศัพท์ว่า
เครื่องสำอาง

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

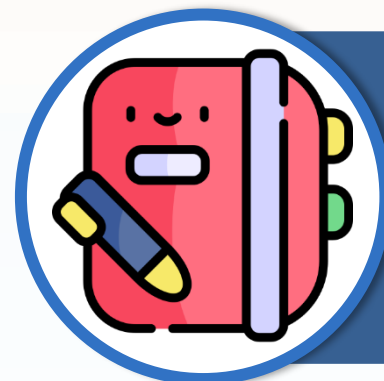
บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

ถ้อยคำสื่อความ สร้างพลัง
ในการเขียน

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้เรื่อง ถ้อยคำสื่อความ
สร้างพลังในการเขียน
๒. ใบงานเรื่อง ปรับภาษาคิด
พิชิตการเขียน

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑